

ВИНО И ЖИТО МАКЕДОНЦИТЕ ВО АЛБАНИЈА

ТРКАЛЕЗНА МАСА ВО КОСОВРАСТИ - ДЕБАР

Во делот на Голо Брдо во Албанија, не постојат асфалтни сообраќајници, а комуникацијата се одвива по лоши, планински и тешко проодни патишта кои во поголем дел од годината, во зимскиот период се непроодни.

Ако до пред некое време Голо Брдо беше засушена рана, тоа е сега рана на која ѝ е ставен мелем и таа почнува да се лечи.

Пишува:
Жаклина МИТЕВСКА

Во организација на Македонското етнoлошко друштво и Центарот за етнички проучувања од Тирана, во село Косоврасти - Дебар, се одржа тркалезна маса на

носта во овој реон да се развие селскиот туризам. Во рамките на оваа тркалезна маса беше прикажана и ревија на народни носии од Голо Брдо, а беше презентирано и музичкото народно творештво на овој реон. Истотака беше презентирана и дебарската носија. Кога станува збор за меѓу-

ЖИВОТ НА ГРАНИ

тема: "Живот на граница - Голо Брдо". Во рамките на оваа тркалезна маса етнологите од Македонското етнoлошко друштво ги презентираа резултатите до кои дошле при своите теренски, етнoлошки и антрополошки истражувања, во Голо Брдо, во текот на мај, 2003 година. На средбата се говореше за општествените и економските услови во Голо Брдо, за етничкиот соживот, за верските култови кај македонското население во Голо Брдо, за селото и семејството во традициската култура, итн.

Претставниците од Албанија зборуваа за мож-

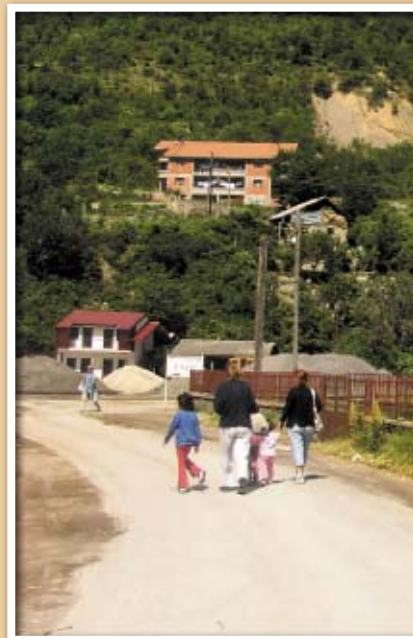
етничкиот соживот, дискутантите потенцираа дека проблемите на овој план во Голо Брдо се решаваат со трпение и толеранција и потенцираа дека - ако до пред некое време Голо Брдо беше засушена рана, тоа е сега рана на која ѝ е ставен мелем и таа почнува да се лечи.

ПРОМЕНИ

Етничкиот предел Голо Брдо, како што истакна во својот реферат, доц. д-р Љупчо Ристески, е еден од многуте примери во светот кој со поставувањето на државните граници е поделен

на два дела, помеѓу две држави, од кога и започнува животот на жителите на овој предел да се одвива "на граница".

Податоците до кои дошол Ристески во текот на своето истражување говорат дека жителите во Голо Брдо се занимавале со екстензивно стопанство кое подразбирало производство што ги задоволувало главно потребите само на домаќинството. Во повисоките села сточарството било подоминантно, додека

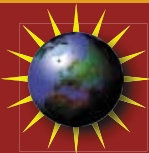
КОСОВРАСТИ
ЦЕНТАР НА
ЗБИДНУВАЊАТА

ЦА - ГОЛО БРДО

во "полските" земјоделието. : изводи или да купат тоа
Уште кон крајот на 18 и во : што им требало. Само во
текот на 19 век во Голо Брдо : поважни пригоди оделе во
била развиена печалбарската : Дебар.
дејност поради :
што поголем дел од машката : - "Денес - додава Ристески -
популација во текот на : Голо Брдо, ја живее
годината работела по поголемите : судбината на граничен
урбани центри на : предел кој во секоја смисла е
Балканот занимавајќи се со : маргинализиран и тоа од
мајсторска, градителска : двете страни на границата.
дејност. Селото Требишта, : Интересно е што денес и во
бил своевиден економски : Албанија и во Македонија
центар на Голо Брдо, како : во пределот се случуваат
поради својата просторна : слични општествени и де-
позиционираност, исто : мографски промени. Забе-
така и според големината : лежлива е силна тенденција
на селото. Луѓето од сосе- : на депопулација, особено
дните села оделе во Тре- : кај христијанското насе-
бишта во дените кога бил : лие. Во делот на Голо Брдо
организиран пазар, со цел : во Албанија не постојат
да ги продадат своите про- : асфалтни сообраќајници, а
комуникацијата се одвива

по лоши, планински и тешко проодни патишта, кои во поголем дел од годината, во зимскиот период се непроодни. За да се стигне до Голо Брдо од Тирана е потребно да се патува повеќе од четири часа. Од друга страна, патната комуникација со Македонија, исто така е многу отежната поради постоењето на само еден граничен премин, Блато кај Дебар, кој всушност не соодветствува на преминот што голобрдци го имале во минатото. За користење на општите медицински услуги жителите мора да патуваат до најблискиот поголем центар во Пешкопеја, а за посложени зафати дури и во Тирана".

ПРАВА

Цветан Мазнику, поранешен претседател на Заедницата на Македонците во Албанија и сегашен нејзин член, кој беше еден од дискутантите на оваа тркалезна маса, вели дека во оваа Заедница се обединети четири друштва на Македонците: "Преспа", "Мир", "Мед" и "Гора". Тој бил првиот претседател на Заедницата. Според Статутот сега со Заедницата раководи Друштвото "Преспа", а нејзин претседател е Ефтим Митревски.

- "За овие две години додека бев претседател на Заедницата, ние направивме доста работи во барањето албанската Влада да нè признае како малцинство. Македонците се признати само во Мала Преспа,

а македонско малцинство постои во Гора и во Голо Брдо. Се бориме да им се даде можност на нашите деца да учат на македонски јазик, зашто само во Преспа се учи на мајчиниот македонски јазик. Сакаме да изградиме црква во село Ѓинец. Всушност, таа претходно постоела во ова село. Камен-темелникот на црквата 'Св. Илија' треба да го поставиме на 2 август - Илинден. Порано во Ѓинец на овој празник се собирале сите Македонци од Голо Брдо. Средствата за црквата се обезбедени од Организацијата на Обединетите Македонци од Торонто - Канада. Исто така, треба да се изгради и џамија во село Требишта", вели Мазнику.

Тој објаснува дека Владата во Албанија им испратила писмо во кое од тамошните Македонци, побарала да се подготват и да посочат каде сакаат да се отворат училишта на македонски јазик. Во рамките на албанската Влада е формиран Комитет за малцинствата во Албанија, во кој и Македонците имаат предложено свои кандидати за членови, но сè уште не се објавени имињата на членовите од малцинствата.

Мазнику вели дека се чувствува промена во односот на албанските власти кон тамошното македонско малцинство.

- "Петнаесет години се бориме за нашите права, но никогаш не сме ги нарушиле законите во Албанија. Ние немаме никаков проблем со Албанците, туку проблеми имаме со Владата. Од неа бараме да ни ги даде правата што ни припаѓаат како малцинство", потенцира Мазнику.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ЕТНОЛОШКИТЕ ИСТРАЖУВАЊА ВО ГОЛО БРДО